

בבית המשפט העליון

בע"מ 7559/16

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

המבקשים: 1. פלוני
2. פלונית

נגד

המשיבים: 1. היועץ המשפטי לממשלה
2. פלונית

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
ירושלים מיום 21.04.2016 בתיק עמצ 054723-02-16

בשם המבקשים: עו"ד דורית לופו
בשם המשיב 1: עו"ד ברק מימון
בשם משיב 2: עו"ד מאיה הונגר

החלטה

1. הבקשה למתן רשות ערעור המונחת לפני עוסקת בקביעה כי הקטינה מושא ההליך היא בת אימוץ ביחס לשני הוריה, מבלי לצמצם את תוצאות האימוץ. הרקע לבקשה – ישיבת המבקשים, הם הוריה הביולוגיים של הקטינה, בבית הסוהר. המבקש, אביה, הורשע ברצח בת זוגו לשעבר ונדון למאסר עולם. המבקשת, אמה, הורשעה בסיוע לרצח ונדונה ל-15 שנות מאסר. מיד עם מעצרו של המבקשים החלה הקטינה, ילידת שנת 2010, במסכת נדודים בין מעונות ובתי אומנה שונים, עד להגעתה למשפחת האומנה הנוכחית, אשר בה אמור להתבצע אימוצה. בסך הכל הוצאה הקטינה מחזקת הוריה לפני למעלה משנתיים ומחצה.

בית המשפט לענייני משפחה קבע כי התקיימה בקטינה עילת אימוץ. תוצאות האימוץ לא צומצמו. נקבע כי טובתה הברורה של הקטינה היא הותרתה בבית משפחת

האומנה, וזאת על סמך חומר ראיתי עשיר, ובין היתר חוות דעת מומחה ועדותה של עובדת סוציאלית. במסגרת זו דחה בית המשפט את טענות המבקשים כי יש להעדיף חלופות אחרות שהציעו – גידול הקטינה על ידי סבתה, דודתה, או משפחת אומנה מסוימת השייכת לחסידות שאליה משתייכים המבקשים (אמ"ץ 15-28, כב' השופט נ' פלקס). ערעור שהוגש על פסק הדין בבית המשפט המחוזי נדחה (עמ"צ 16-02-54723, כב' השופטים מ' טובל, ב' גרינברגר וד' טפרברג). מכאן הבקשה למתן רשות ערעור.

המבקשים שבים ומעלים חלק מן הטענות שנטענו בפני ערכאות קמא. לשיטתם, לא ניתן משקל מספיק לזכויותיהם כהורים, ולא נשקלה במידה הראויה האפשרות לבחור בחלופה שתאפשר למבקשת לשוב ולטפל בקטינה עם שחרורה מהכלא, כדוגמת משפחת אומנה או אימוץ "פתוח". המשיבים – היועץ המשפטי לממשלה והאופטרופא לדין של הקטינה – חולקים על עמדת המבקשים. נטען כי אין מקום לסטות מהכרעתם של ערכאות קמא, וכי כך נגזר מטובת הקטינה.

2. בקשות כגון דא מעלות קושי. אין להפחית מעוצמת זכותו של הורה ביולוגי, המעוניין לגדל את ילדו או להמשיך ולהשפיע על מהלך חייו ועיצובם. קשה היא הפרדתם של ילדים מהוריהם הביולוגיים. בכל זאת אין מנוס מתוצאה כזו במקרים המתאימים. זוהי הכרעתו של המחוקק – וכך ראוי – כאשר טובתו של הקטין מחייבת זאת. כפי שקובע סעיף 1(ב) לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א 1981, "צו אימוץ וכל החלטה אחרת בהליכי אימוץ יינתנו אם נוכח בית-המשפט שהם לטובת המאומץ". טובתו של הקטין היא שיקול מכריע, גם אם משמעות הדבר היא ניתוקו מהוריו מולידיו. זוהי הרעה הקטנה מבין שתיים.

בראי זה, ועם כל הצער שבדבר, אין מקום להיעתר לבקשה. אכן, לנוכח התוצאות הקשות המאפיינות הליכי אימוץ, נקט בית משפט זה גישה גמישה ומקלה יותר ביחס אליהם, למשל על ידי העברת הדיון בבקשה להרכב. עם זאת, גם לכך נקבעו חריגים, שבהם מדובר על "מקרים המובהקים שניכר בהם, כי אין מקום לשוב ולהידרש אליהם; זאת - שכן עוצמת ההחלטות בשתי הערכאות הקודמות גבוהה ביותר, ומנגד אין מדובר בטיעונים בעלי פוטנציאל להתערבות שיפוטית נוספת" (בע"מ 1388/08 פלונית נ' פלוני, פסקה ט (6.5.2008)). כזה הוא, למרבה הצער, המקרה הנוכחי.

כפי שעולה בבירור מן החומר הראיתי הרב שהוצג בערכאות קמא, טובתה של הקטינה היא כי תוכרו כבת אימוץ, וכי אימוץ זה לא יצומצם. מסוגלותם ההורית של

המבקשים נשללה על ידי המומחה שמינה בית המשפט. קביעה זו, לגבי העדר מסוגלות הורית, היא נחרצת וחד משמעית. רשויות הרווחה בחנו את האלטרנטיבות שהוצעו על ידי המבקשים, ונקבע כי אין בהן כדי לשרת את טובת הקטינה. בהליך הנוכחי ניתן דגש באפשרות של משפחת אומנה לטווח ארוך או אימוץ "פתוח", אך על פי החומר שהוצג אפשרויות אלה אינן מתיישבות עם טובת הקטינה, אשר עלולה להיפגע באופן קשה משהייה אצל המשפחה הספציפית שהוצעה. אשר לשאלת האימוץ הפתוח, אומצה דעת המומחה, שלפיה כל צמצום של תוצאות האימוץ מקים סיכון ממשי לפגיעה בהליך האימוץ. לעומת זאת, נקבע כי השהייה אצל משפחת האומנה הנוכחית של הקטינה מטיבה עמה עד למאוד. החומר שהוצג מדבר בעד עצמו בקול צלול. אין כל הצדקה להתערב אפוא בקביעות ערכאות קמא, כי התקיימה החלופה הקבועה בסעיף 13(א)(7) לחוק אימוץ ילדים:

"באין הסכמת הורה, רשאי בית משפט, לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, להכריז על ילד כבר-אימוץ, אם נוכח כי נתקיים אחד מאלה...
(7) ההורה אינו מסוגל לדאוג לילדו כראוי בשל התנהגותו או מצבו, ואין סיכוי שהתנהגותו או מצבו ישתנו בעתיד הנראה לעין על אף עזרה כלכלית וטיפולית סבירה כמקובל ברשויות הסעד לשיקומו".

המבקשים אינם מסוגלים לדאוג לקטינה כיום, וכך גם בעתיד הנראה לעין, בהתחשב בגילה של הקטינה ובשנים הצפויות להם בבית הסוהר. בהעדר חלופות מתאימות, אין ברירה אחרת מלבד הכרזתה של הקטינה כבת אימוץ. גם המבקשים, בבקשתם לא הציגו תשתית המטילה ספק במסקנות אלה. מעבר לטענה הרפה שלפיה נדרש היה להעניק להם הזדמנות נוספת להגשת חוות דעת מטעמם, מתרכזות טענותיהם בפגיעה הנגרמת להם כתוצאה מהניתוק מילדתם. עולה כי לפי שיטתם יש להעדיף את טובתם על פני טובתה הברורה של הקטינה. כזאת אין לקבל. כאמור, המחוקק ראה לקבוע כעקרון על בענייני אימוץ את טובתו של הקטין. גם אם יש משקל שאין לבטלו לזכותם הטבעית של הוריו, וניתן להתחשב בה כאשר הדבר אפשרי בגדרי טובת הקטין – הרי שבמקרים בהם קיימת התנגשות ישירה בין השניים, משקלה של האחרונה יגבר. מכך נגזרת התוצאה בתיק הנוכחי.

בנסיבות אלה, שבהן מתקיימת החלופה האמורה לשם הכרזה על הקטינה כבת אימוץ, אין צורך לדון בקיומן של חלופות נוספות, שלגביהן התלבטו ערכאות קמא. בנסיבות הקשות שתוארו, בית המשפט רשאי היה – ונראה כי אף חייב היה בנסיבות העניין – להכריז על הקטינה כבת אימוץ. אף אין מקום להתערב במסקנה לפיה המקרה

שלפנינו אינו בגדר חריג, שבו יש להורות על אימוץ "פתוח". לא הוצגה כל אינדיקציה התומכת בעמדה שונה. העמדה שהתקבלה תואמת את הפסיקה של בית משפט זה בנדון.

3. הבקשה נדחית. אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ח בכסלו התשע"ז (18.12.2016).

ש ו פ ט